

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

МЕТОДОЛОГИЯ

за

провеждане на гражданско наблюдение

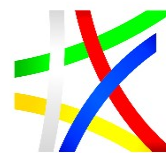
на цикъла по управление на отпадъците в

Община Поморие

София, 2022 г.

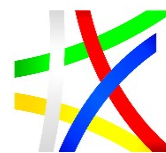
Проект № BG05SFOP001-2.025-0127 с наименование „Общество в действие за нулеви отпадъци“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“

www.eufunds.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	3
ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ – ОСНОВНА ЦЕЛ И ПРИНЦИПИ.....	5
ПОЛИТИКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ – ПРАВНА РАМКА	7
ПРЕГЛЕД НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ	13
ПОЛИТИКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ - ФИНАНСОВА РАМКА.....	21
ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ - ЦЕЛЕВИ ГРУПИ.....	22
ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ – ОСНОВНИ ОБЛАСТИ	24
ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ – ПИЛОТНИ РАЙОНИ	26
ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ - МЕТОДИ И ДЕЙНОСТИ.....	28
СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ	33
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	34
БИБЛИОГРАФИЯ.....	36

УВОД

Настоящата Методология за извършване на гражданско наблюдение на политиката по управление на отпадъците в Община Поморие е резултат от изпълнението на договор № BG05SFOP001-2.025-0127-001 за "Предоставяне на консултантски услуги за разработване на Методология за провеждане на гражданско наблюдение, управление на екип от граждански наблюдатели, анализ на обществени дискусии и формулиране на препоръки и адаптиране на Ръководство за подобряване публичните услуги по управление на отпадъците" в изпълнение на проект BG05SFOP001-2.025-0127 „Общество в действие за нулеви отпадъци“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и бюджета на Република България.

Проектът има за основна цел да повиши сътрудничеството и взаимодействието между администрацията, бизнеса и гражданите в процесите по управление на отпадъците, както и да осигури открито и отговорно управление на местно ниво на територията на Община Поморие. В допълнение, проектът включва и следните специфични цели:

1. Стимулиране на гражданската активност и участие в процесите на формиране, прилагане и мониторинг на местните политики по управление на отпадъците чрез провеждане на проучване, анализ и оценка на текущото ниво на участие на гражданското общество в местните политики по управление на отпадъците и формулиране на препоръки и предложения за подобряване на процесите на взаимодействие с публичните власти в изпълнение на прилаганите политики и законодателство по управление на отпадъците.
2. Подобряване на гражданското участие и оказване на въздействие върху формирането на местната политика по управление на отпадъците чрез провеждане на обществени дискусии и действия в подкрепа на прехода към кръгова икономика.
3. Повишаване на взаимодействието между администрацията и гражданите и бизнеса чрез реализиране на гражданско наблюдение на местния цикъл по управление на отпадъците.

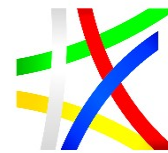
4. Повишаване на обществената информираност и насърчаване на гражданското участие чрез провеждане на широка комуникационна кампания.

В резултат на реализирането на проекта се очаква да се повиши взаимодействието между администрацията и гражданите, да се увеличи активността на структурите на гражданското общество и социално-икономическите партньори при формулирането, изпълнението и мониторинга на местните политики по управление на отпадъците, да се отправят конкретни препоръки за повишаване на гражданското участие в местните политики по управление на отпадъците, преход към кръгова икономика и подобряване и преформулиране на местните политики и законодателство по управление на отпадъците. Очаква се да се подобри социално-икономическата среда в региона в резултат на повишеното доверие към работата на администрацията, повишената прозрачност, публичност, отчетност, открито и отговорно управление.

Гражданското участие е гаранция за наличието на коректив на дейността на администрацията и за повишаване степента на прозрачност на предприетите действия относно приоритетите в политиките и тяхната реализация.

Настоящата методология има за цел да стимулира развитието на практически умения и техники за осъществяване на ефективно гражданско наблюдение върху работата на институциите, ангажирани с цикъла по управление на отпадъците на територията на Община Поморие. Гражданското наблюдение се прилага пилотно в общината, но може да се използва като иновативен инструмент за реализиране на граждански контрол върху дейността на институциите, отговорни и за други местни политики.

Главната цел при разработването на методологията за провеждане на гражданското наблюдение върху изпълнението на политиката по управление на отпадъците е да стимулира приобщаването и включването на гражданите, неправителствените организации, бизнеса и медиите в процеса на създаване на политики и вземане на решения на местно ниво в управлението на отпадъците.

ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ – ОСНОВНА ЦЕЛ И ПРИНЦИПИ

Методологията е разработена в съответствие с принципите за добро управление и основната цел е да се стимулира и повиши гражданското участие във формирането, изпълнението и наблюдението на политиките по управление на отпадъците чрез повишаване на капацитета за осъществяване на ефективен обществен контрол.

Основните принципи за оценка на прилаганата политика по управление на отпадъците в Община Поморие включват оценка на степента, в която:

- публичната услуга по сметосъбиране и сметоизвозване се предоставя своевременно и с нужното качество;
- публичната услуга по сметосъбиране и сметоизвозване се предоставя в съответствие с приложимата нормативна уредба;
- потребителите имат обществен достъп до информацията, свързана с публичната услуга, с изключение на класифицираната по закон;
- целите, процедурите, организацията на работа и отговорните институции са в съответствие с потребностите на потребителите;
- отговорните структури отговарят на жалби и сигнали от гражданите в разумни срокове;
- отговорните структури отразяват и процедурат предложения, мнения, препоръки, отправени от потребителите на публичната услуга;
- потребителите имат обществен достъп до информацията, свързана с публичната услуга, за да се следи ефективно изпълнението ѝ;
- се дава информация за текущите резултати от прилагането на политиката по управление на отпадъците, което да насърчава ефективното даване на обратна връзка, предложения и препоръки от граждани и потребители на услугата;
- постигнатите резултати кореспондират със заложените цели;
- ресурсите са използвани по най-добрия и разумен начин в съответствие с пазарните цени;

- хоризонталните принципи на ЕС се спазват;
- търсят ли се ефикасни, ефективни и иновативни решения на наличните проблеми с цел подобрене и оптимизиране на услугата;
- отговорните институции провеждат регулярен вътрешен мониторинг и оценка на изпълнението на услугата;
- налице ли е желание за прилагане на добър опит, нововъведения и иновативни практики.

Основните цели от провеждането на гражданско наблюдение относно изпълнението на политиките по управление на отпадъците е свързано с подобряването на качеството на предоставяната публична услуга чрез:

- повишаване на ефективността на институциите и работата на администрацията в процеса на вземане и прилагане на решения;
- мотивиране на гражданите за участие в процеса на формиране, изпълнение и мониторинг на политиките по управление на отпадъци на местно ниво;
- подобряване на достъпа до планиране и взимане на решения и достъпа до обществена информация за предоставяната публична услуга.

Ефективността на гражданското наблюдение се определя от степента на прилагане и спазването на основните принципи за безпристрастност, независимост и високи професионални критерии. Опитът до момента при прилагането на гражданско наблюдение за постигане на оптимален и дългосрочен ефект от него, показва че е необходимо използването на независим, критичен и позитивен подход към структурата, обект на наблюдението. Използването на аналитична критичност спрямо идентифицираните пропуски в работата на институциите и формулирането на добронамерени мерки за текуща корекция, насочени към преодоляване на установените пропуски в работата, са от ключово значение за подобряване на качеството на управление в дългосрочен период от време и повишаване на доверието към работата на публичната администрация.

ПОЛИТИКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ – ПРАВНА РАМКА

Политиката по управление на отпадъците в Община Поморие се реализира чрез прилагане на законови и подзаконови нормативни актове, местни нормативни разпоредби, стратегически и планови документи, разработени в координация с европейското екологично право в сектор „Управление на отпадъците“. Основните от тях включват:

- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за управление на отпадъците;
- Национален план за управление на отпадъците 2021 - 2028;
- Стратегия за преход към кръгова икономика 2021 - 2027;
- Програма за управление на отпадъците в Община Поморие 2021 – 2028 г.;
- Наредба № 9 от 30.01.2020 г. за управление на дейностите по отпадъците на територията Община Поморие.

Сред националните програмни документи, определящи рамката за програмиране управлението на отпадъците на национално ниво е Националният план за управление на отпадъците 2021 - 2028 г. Това е основният програмен документ на национално ниво за интегрирано управление на дейностите по управление на отпадъците в Република България, приет в изпълнение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г. С него се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно се прекъсне връзката между икономическия растеж и образуването на отпадъци и се подобри йерархията на управлението на отпадъците.

Важна част от Плана е създаването на оптимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци. В рамките на Националния план за управление на отпадъците 2021 - 2028 г. са разработени следните програми, които чрез своите дейности водят до постигане на конкретните програмни цели:

- Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци.
- Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци.
- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци.
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.
- Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.
- Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

Сред другите национални програмни документи, имащи отношение към управлението на отпадъците на национално ниво е Стратегията за преход към кръгова икономика 2021 - 2027 г. Стратегията и планът за действие към нея са във финален етап на приемане. Основните принципи, на които се основава кръговата икономика са: проектиране и производство на продукти по начин, който не води до отпадъци и замърсяване; удължаване на жизнения цикъл на продуктите и материалите; възстановяване на природните системи.

Очаква се преходът към кръгова икономика да осигури на България икономически растеж, чиста околна среда, социално благоденствие и общество с високо екологично съзнание, което мисли за бъдещите поколения. В проекта на Стратегията за преход към кръговата икономика са заложили следните стратегически цели: зелена и конкурентноспособна икономика; по-малко отпадъци и повече ресурси; икономика в полза на потребителите.

В разработения План за действие към Стратегията са предвидени краткосрочни и средносрочни мерки, както и мерки с постоянен характер, като част от тях са пряко насочени към управлението на отпадъците, в т.ч.:

- Анализ, разработване и приемане на секторни законодателни актове: разработване на национално законодателство в областта на пластмасите за еднократна употреба;
- Секторни анализи и проучвания: анализ на възможностите за повишаване на изискванията за задължително съдържание на рециклирани материали в 26 определени продуктови групи и начини за засилване на контрола в строителството; извършване на допълнителни проучвания относно съдържанието на суровини от критично значение в натрупани отпадъци в закрити обекти на добивната и преработвателната промишленост и анализ на потенциала;
- Създаване на центрове за повторна употреба и за подготовка за повторна употреба.

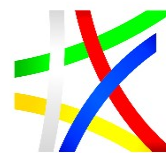
Местните планови документи и нормативна уредба пряко кореспондират с правната рамка, приложима на национално ниво в сферата на управлението на отпадъците.

Програмата за управление на отпадъците на община Поморие за периода 2021-2028 г. се разработва и приема на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците. Съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците програмата е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на актуалния Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. Периодът на действие на Програмата за управление на отпадъците на Община Поморие съвпада с периода на действие на актуалния Национален план за управление на отпадъците.

Основната цел на Програмата за управление на отпадъците на Община Поморие за периода 2021 – 2028 г. кореспондира с генералната стратегическа цел на страната в сферата на управлението на отпадъците, а именно: *Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците в Община Поморие.*

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел на Програмата, са:

- Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

- Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.
- Стратегическа цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

Генералната и стратегическите цели са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Програмата за управление на отпадъците е структурирана съобразно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците и включва всички дейности по предотвратяване образуването на отпадъци, събиране, включително разделно, транспортиране и третиране на отпадъците, както и контрола по изпълнение на тези дейности.

Общинската програма за управление на отпадъците стъпва върху основните принципи и йерархия на управление на отпадъците, които са в основата на европейското и националното законодателство, а именно:

- "Предотвратяване" - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- "Отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- "Превантивност" – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;
- "Близост" – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване;
- "Самодостатъчност" – отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на съюза;
- „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването

на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Целите и мерките в Програмата за управление на отпадъците са насочени към подобряване управлението на отпадъците в община Поморие, като отпадъците се третират на по-високите нива в йерархията за управление на отпадъци.

Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- 1) Предотвратяване на образуването на отпадъци
- 2) Подготовка за повторна употреба
- 3) Рециклиране
- 4) Друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия
- 5) Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Програмата за управление на отпадъците в Община Поморие обхваща следните видове отпадъци:

- Битови отпадъци – това са „отпадъците от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ (отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство);
- Строителни отпадъци – това са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията;
- Опасни отпадъци - отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 към Закона за управление на отпадъците. В тази група се включват опасни отпадъци от домакинствата, които

обхващат широка гама от материали, които могат да включват: газови бутилки, аерозоли, батерии, масла, бои, лакове и лепила, запалими течности (разредители, разтворители и др.), пестициди, почистващи вещества и препарати, флуоресцентни тръби, лекарства и други;

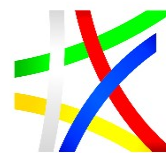
- Производствени отпадъци – утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ).

Важен нормативен акт, уреждащ екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Поморие с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда, както и правата и задълженията на физическите и юридическите лица в сферата на управление на отпадъците, е Наредба № 9 за управление на дейностите по отпадъците на територията Община Поморие. Наредбата действа на територията на Община Поморие съгласно чл. 20 от Закона за местното самоуправление и местната администрация и чл. 22 от Закона за управление на отпадъците и е задължителна за всички постоянно и временно пребиваващи на територията ѝ.

Наредбата указва реда и условията за изхвърлянето, събирането включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на твърдите битови и строителни отпадъци, излишни земни маси, биоотпадъците, опасните битови отпадъци, производствените отпадъци и масово разпространените отпадъци и поддържането на чистотата на територията на Община Поморие, както и заплащането за предоставянето на съответните услуги съгласно Закона за местните данъци и такси.

Наредбата посочва изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т. ч. условията за регистрация на площадките и условията за предаване на отпадъци на площадките.

Нормативният акт включва и детайлно описание на задълженията, отговорностите и взаимоотношенията между Община Поморие от една страна и от друга – специализираните общински и/или частни лица, които по договорни отношения извършват организирано сметопочистване, сметоизвозване, оползотворяване на отпадъци от опаковки и поддържане на чистотата на местата за обществено ползване на територията на Община Поморие.

ПРЕГЛЕД НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ

Община Поморие е разработила и приела необходимите нормативни документи във връзка с разпоредби на националното законодателство по отношение на управление на отпадъците. Общината изпълнява голяма част от заложените мерки в Общинската програма за управление на отпадъците.

Организираното сметосъбиране на смесените битови отпадъци обхваща всички населени места, както и цялото население на Община Поморие. На територията на община Поморие са позиционирани и специализирани контейнери за събиране на дрехи и обувки с цел осигуряване на по-нататъшното им оползотворяване. Прилага се схема за разделно събиране на отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, като е сключен договор с организацията за оползотворяване „Екобулпак“ АД. На територията на общината функционира общинска площадка за разделно събрани отпадъци от домакинствата в т.ч. едрогабаритни и опасни отпадъци. Сключени са договори с фирми с разрешителни по Закона за управление на отпадъците за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба моторни превозни средства, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми.

Съгласно Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Поморие, кметът на общината планира, организира и контролира цялата дейност по управлението на битовите и строителните отпадъци образувани на територията на Община Поморие, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците. Според Наредбата, отговорностите за събирането, извозването и обезвреждането на битовите отпадъци от районите включени в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на територията на Община Поморие, както и почистването на местата за обществено ползване, са лицата, на които Общината чрез договор е възложила изпълнението на съответните дейности, или самата Община, в случаите в които тези дейности се осъществяват от специализирани общински звена.

Общата организация по предоставяне на услугите за отпадъците се извършва от Отдел „Устройство на територията и опазване на околната среда“ и Звено ОРС в Дирекция

„Строителство, устройство на територията, общинска собственост и управление на проекти“ в специализираната администрация, като отговорностите са възложени в длъжностните характеристики на съответните служители.

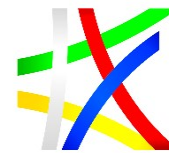
Генерираните на територията на община Поморие битови и строителни отпадъци постъпват на Претоварна станция - Несебър и Регионално депо „Братово-запад“, находящо се в землището на с. Полски извор, община Камено.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Поморие, за градовете Поморие и Ахелой, се реализира от организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак“ АД, чрез подизпълнители, като „Зауба“ ЕАД обслужва, както жълтите контейнери за хартиени, пластмасови и метални опаковки, така и зелените контейнери за стъклени опаковки.

Съгласно годишния отчет за изпълнение на програмата за управление на дейностите по отпадъците на територията на община Поморие за 2020 г., към 31.12.2020 г., по утвърдена от Кмета на Община Поморие схема, на територията на община Поморие са разположени контейнери за разделно събиране на отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки: разположени са 115 броя от типа жълти контейнери за разделно събиране на отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки от типа Бобър ЖЪЛТ с обем 1100 л и 98 броя зелени контейнери за стъклени опаковки тип Иглу с обем 1400 л.

Общинско Предприятие „Благоустройство, комунални и строително-ремонтни дейности“ – Поморие, от своя страна, отговоря за почистването на отпадъци, изхвърлени на неразрешени за това места, както и за поддръжката и експлоатацията на депа за битови и строителни отпадъци или на други инсталации, или съоръжения за обезвреждане на битови, строителни и други отпадъци и ликвидиране на незаконни сметища.

В периода 2015 - 2019 г. общото количество на образуваните битови отпадъци както и нормата на натрупване на образуваните битови отпадъци в Община Поморие нарастват, за разлика от данните в страната, като причината за това е силно развитият туризъм на територията на общината през летните месеци.

Наблюдава се значителен ръст в количествата на отпадъците, събрани чрез системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Въпреки това делът на тези от тях, които са годни за рециклиране, остава нисък – едва 18 – 25 % от общото количество разделно събрани отпадъци от опаковки в периода 2018 - 2020 г.

Анализът на морфологичния състав на образуваните битови отпадъци в община Поморие показва значителен относителен дял на ситната фракция, която включва отпадъци от пръст, пепел, сгурия, ситни камъни, ситен биоразградим отпадък, угарки и др. Сред другите групи отпадъци, най-голям дял имат градинските отпадъци. Биоразградимите отпадъци представляват 40,7% от общо образуваните битови отпадъци, а биоотпадъците – 28.1%.

Община Поморие участва активно в дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Регион Бургас. Сдружението осигурява представителство в рамките на своята управленска структура на всички съставни общини от Област Бургас, като в последните години е взело редица ключови решения по отношение управлението на отпадъците в Община Поморие.

Община Поморие ежегодно прави оценка на възникнали нерегламентирани замърсявания на територията на общината и при наличието на такива своевременно изготвя план за поетапното им почистване.

ИНФРАСТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ

Подходящата като тип и капацитет инфраструктура за третиране на отпадъците е от ключово значение за екологосъобразно третиране на битовите отпадъци от българските общини, като се отчита йерархията на управление на отпадъците. Инфраструктурата е необходима предпоставка за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за намаляване на депонираните отпадъци. На национално ниво все още липсва единна информационна система, в която информацията за инфраструктурата за третиране на отпадъците да е систематизирана и да обхваща всички аспекти – технически и финансови, както в регионален и общински, така и във времеви аспект. Информацията за инфраструктурата за управление на отпадъците в Община Поморие също все още не е систематизирана в единна информационна система за отпадъците на общината, подобно на ситуацията и в другите общини в страната. По тази причина за целите на настоящата разработка е използвана както информация, налична от местните информационни източници в Община Поморие, така и публична информация от програмни и други документи от МОСВ, ИАОС, РИОСВ Бургас и др.

Битовите отпадъци в Община Поморие се депонират на регионално депо за неопасни отпадъци „Братово - Запад“, разположено върху площ от 279,265 дка в землището на с. Полски извор, Община Камено, Област Бургас. Депото е въведено в експлоатация през 2015 г. като обслужва общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе. За регионалното депо е издадено комплексно разрешително № 385- Н2/2020 г., което влиза в сила от 30 юни 2020 г. Оператор на инсталацията и притежател на разрешителното е Община Бургас.

Клетка 1 за депониране на битови отпадъци е изградена с капацитет от 400 000 т. Свободният капацитет за депониране към края на 2018 г. съгласно НПУО 2021-2028 г. е в размер на 175 хил. тона. През 2020 г. с последното издадено комплексно разрешително от ИАОС капацитетът на Клетка 1 е увеличен с 200 000 тона. В периода 2018-2020 г. средногодишно се депонират около 120 хил. т., което означава, че капацитетът на Клетка 1 съвсем скоро ще бъде достигнат.

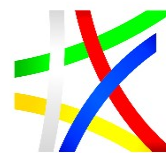
Община Бургас предприема своевременни мерки за изграждане на Клетка 2 на регионалното депо. През май 2020 г. Община Бургас сключва договор за „Инженеринг (проектиране и изграждане) на Фаза 2 от експлоатацията на регионално предприятие за управление на отпадъците „Братово — запад“ — Клетка № 2, ретензионен басейн за инфилтратни води РБ2, довеждаща и обслужваща инфраструктура“. Към края на 2021 г. е завършило изграждането на Клетка 2 на регионалното депо.

Капацитетът на Клетка 2 е 400 000 тона, който при съществуващите темпове на депониране може да се изчерпи до 2026 г.

Генерираните на територията на община Поморие битови и строителни отпадъци постъпват на Претоварна станция - Несебър. Претоварната станция е част от регионалната система за управление на отпадъците. Разположена е в землището на с. Равда и има претоварващ и транспортен капацитет от 15 000 тона годишно. ПСО – Несебър обслужва общините Несебър и Поморие. Станцията разполага със съоръжение за рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци с капацитет от 20 до 36 хил. т./годишно (20 т/час).

Регионалната система за управление на отпадъците в регион Бургас включва компостираща инсталация с капацитет 13 000 т/год. за разделно събрани зелени и градински отпадъци. Инсталацията е проектирана да обслужва всички общини в региона, включително община Поморие. В момента община Поморие съвместно с общините Бургас и Несебър в рамките на проект по ОПОС 2014-2020 г. работят по изграждането на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на регион Бургас с капацитет 30 652 т/год.

Инсталацията се изгражда в Северната промишлена зона при ул. "Крайезерна" в Бургас, в района на пречиствателната станция за отпадни води. Инсталацията ще разполага с 8 биореактора, биогаз система, система за перколата, газ хранилище и системи, както и мобилно оборудване. Инсталацията за компостиране ще има 6 тунела. Крайният срок за изпълнение на проекта е до юни 2023 г. Съгласно прединвестиционното проучване за проекта, капацитетът на анаеробната инсталация е изчислен, така че да може да покрие нуждата от третиране на необходимите количества биоразградими отпадъци, за да се изпълнят целите за намаляване на депонираните количества биоразградими отпадъци на общините Бургас, Поморие и

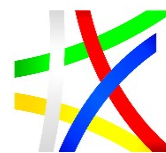

Несебър през следващите 20 години. Проектът предвижда организирането на обща система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци от трите общини.

На територията на регионалното депо за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе е изградена инсталация за предварително третиране преди депониране чрез сепариране с капацитет от 160 000 т/год. В сепариращата зона се извършва автоматизирано отделяне на черни метали и инертните материали, както и разделяне на потока от отпадъци чрез барабанни сита на две фракции, съобразно размера на частиците. Отделянето на оползотворяемите отпадъци от пластмаси, цветни метали, стъкло, хартия и картон и др. се извършва ръчно на две затворени поточни линии. Балиращата система на сепариращата инсталация е снабдена с многофункционална преса за балиране на различните видове пластмаси, хартия и цветни метали. Пресата е снабдена с устройства за перфориране на пластмасовите бутилки и автоматично връзване на балите.

На територията на Претоварна станция - Несебър е изградена и частна сепарираща инсталация, собственост на „Екобулсорт“ ЕАД с капацитет 25 тона/час, която съгласно сключен договор може да приема смесени битови отпадъци от общините Поморие и Несебър.

В община Поморие е обособена и функционира общинска площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т. ч. негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, едрогабаритни и опасни отпадъци и др., в изпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО. Площадката се намира в гр. Поморие, Промислена зона, ул. „Странджа“ № 5, като Община Поморие разполага с Разрешение № 02-ДО-514-00 от 04.12.2018 г. на Директора на РИОСВ-Бургас за извършване на дейности с отпадъци. Площадката разполага с електронна везна за осъществяване на входящ контрол и претегляне на постъпващите отпадъци, складова зона за съхранение на отпадъците, място за престой на автомобили. Осигурено е пространство за разтоварване на постъпващите отпадъци. За съхранението на отпадъците са осигурени специализирани контейнери с необходимия обем, с което се осигурява защита на околната среда от разпиляване на отпадъци.

Функциониращите на територията на община Поморие пунктове за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са включени в общински регистър на общината съгласно разпоредбите на ЗУО. В общината има две регистрирани площадки за предаване на битови отпадъци, и двете, находящи се в гр. Каблешково, община Поморие

Дейностите по организирано събиране и транспортиране на събраните смесени битови отпадъци на територията на населените места в Община Поморие се извършват от фирма „Зауба“ АД. Те се транспортират до Претоварна станция - Несебър и Регионално депо „Братово – запад“.

Събирането и временното съхранение на битовите отпадъци се извършва чрез 12 964 броя различни по тип съдове, в т.ч.:

- кофи 240 л. – 11936 бр.;
- кофи тип „Бобър“ – 972 бр.;
- 4 куб. м – 56 бр.

Допълнително се обслужват улични кошчета за битови отпадъци – 500 бр. в гр. Поморие, 40 бр. в гр. Каблешково и 40 бр. в гр. Ахелой.

Контейнери за разделно събиране на отпадъците от опаковки и други битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло са разположени на територията на градовете Поморие и Ахелой. Те са собственост на и се обслужват от организацията по оползотворяване на отпадъците от опаковки „Екобулпак“ АД чрез подизпълнител „Зауба“ ЕАД. Към 31.12.2020 г. на територията на двата града са разположени 115 броя жълти контейнери тип „Бобър“ за разделно събиране на отпадъци от хартиени, пластмасови и метални опаковки и 98 броя зелени контейнери тип „Иглу“ за стъклени опаковки. Контейнерите се извозват по график както следва:

- Жълтите контейнери три пъти седмично в периода юни – септември и веднъж месечно през останалата част на годината;
- Зелените контейнери два пъти месечно в периода юни – септември и веднъж месечно през останалата част на годината.

През 2019 г. фирма TechCycle разполага 3 специализирани контейнера за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки на територията на гр. Поморие съгласно сключен договор с общината.

Контейнерите се намират на следните адреси:

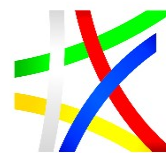
- ул. Солна 5, на паркинга срещу Общинска администрация;
- ул. Княз Борис I 98, до сградата на Районно управление;
- ул. Княз Борис I 211, на автогарата в кв. Свети Георги.

Проектът за изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на регион Бургас предвижда община Поморие да се обслужва от обща система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци съвместно с общините Бургас и Несебър. Системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще включва 10 бр. сметосъбираща техника и съдове за биоразградими отпадъци. За община Поморие се предвижда разполагането на 423 бр. съдове от 240 л. за зелени отпадъци и 1114 бр. съдове от 120 л. за хранителни отпадъци.

Разделно събраните опасни отпадъци от домакинствата на територията на община Поморие се предават безвъзмездно на общинската площадка в гр. Поморие, Промислена зона, ул. „Странджа“ № 5. С Решение № 02-ДО-514-01 от 18.05.2022 г. на Директора на РИОСВ-Бургас за изменение и допълнение на разрешението №02-ДО-514-00 от 04.12.2018 г. на Община Поморие е издадено разрешение за извършване на дейности по третиране на опасни отпадъци на площадка № 1 с местонахождение гр. Поморие, ул. „Промислена“ № 5.

Генерираните на територията на община Поморие строителни отпадъци постъпват на Претоварна станция - Несебър и Регионално депо „Братово-запад“. Претоварната станция разполага със съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци с капацитет от 20 до 36 хил. т./годишно (20 т/час). Годишното количество строителни отпадъци, които са разрешени да постъпят на площадката за третиране на строителни отпадъци на Регионално депо „Братово-запад“ е в размер на 60 000 тона.

Пречиствателна станция за отпадни води Поморие е официално открита през 2019 г. и е построена по проект „Реконструкция и модернизация на пречиствателна станция за отпадъчни води – Поморие и реконструкция и рехабилитация на ВиК мрежа на гр.

Поморие”, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“. Пречиствателна станция Поморие се оперира от „ВиК“ ЕАД, гр. Бургас. Пречиствателната станция е проектирана с капацитет 56 626 еквивалент жители. Използваната технология на пречистване включва механично, биологично и третично стъпало за отстраняване на биогенни елементи (азот и фосфор), стабилизиране и обезводняване на биологичните утайки и обеззаразяване на пречистените води. Част от утайките се използват за рекултивация на нарушени терени и в земеделието.

ПОЛИТИКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ - ФИНАНСОВА РАМКА

Съгласно Устройствения правилник на община Поморие, таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място и всяка услуга поотделно с Решение на общински съвет въз основа на одобрена план-сметка.

Кметът предлага за одобряване от Общинския съвет план-сметка за разходите по поддържане на чистотата и размер на таксите за битови отпадъци. Общински съвет – Поморие определя годишния размер на таксата за битови отпадъци за всяко населено място и за всяка дейност поотделно (сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, чистота на териториите за обществено ползване), въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от ЗУО;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

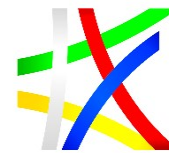
ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ПОМОРИЕ - ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

Целевите аудитории са тези групи, които са включени в процеса на гражданско наблюдение.

Субектите, които осъществяват гражданското наблюдение са доброволци - граждански наблюдатели. Това са тези групи граждани, които в рамките на проекта доброволно ще осъществяват гражданско наблюдение върху системата за управление на отпадъците в Община Поморие – ще наблюдават изпълнението на публичната услуга, ще се срещат с представители на обектите на гражданско наблюдение, ще ги интервюират, ще анализират предоставената информация и ще я обобщават в индивидуални доклади от проведените наблюдения.

Обектите на гражданско наблюдение са:

- общественост, потребители на публичните услуги – в това число:
 - ✓ жители на централната част на град Поморие – стар град;
 - ✓ жители на кварталите на град Поморие – кв. „Свети Георги“, кв. „Свобода“;
 - ✓ жители на други населени места извън общинския център;
 - ✓ представители на бизнеса;
- представители на публичната администрация, институциите и организациите, отговорни за цикъла по управление на отпадъците на местно ниво, в т.ч. структурите, свързани със сметосъбиране, сметоизвозване, депониране и третиране/оползотворяване на отпадъка, включително:
 - ✓ Служители в общинската администрация, отговорни за публичната услуга;
 - ✓ Работници и служители в Регионално депо – Братово запад;
 - ✓ Работници и служители в Претоварна станция - Несебър;

- ✓ Работници и служители в другите структури от цикъла по управление на отпадъците, изпълняващи дейности по събиране, включително разделно, транспортиране, оползотворяване, обезвреждане на отпадъците.

Гражданските наблюдатели ще се срещат регулярно с представители на гореизброените целеви групи с цел осъществяване на наблюдение на място, интервюиране, проучване и оценка на качеството на предоставяната услуга, подаване на сигнали, жалби и препоръки от страна на потребители, медии, структури на гражданското общество, администрация, доставчици.

ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ – ОСНОВНИ ОБЛАСТИ

На база на анализа на текущото състояние на системата за управление на отпадъците в Община Поморие, са дефинирани следните области, към които да се насочи гражданското наблюдение:

- Качество на услугата по изхвърляне, събиране включително разделно, транспортиране, претоварване, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците – в т.ч. твърди битови отпадъци, строителни отпадъци, производствени отпадъци и масово разпространени отпадъци;
- Система на събиране на отпадъците;
- Система на извозване на събраните отпадъци;
- Сепариране на отпадъците;
- Оползотворяване на отпадъците;
- Депониране на отпадъците;
- Публичност и комуникация;
- Степен на удовлетвореност на обществеността;
- Такса битови отпадъци – размер, начин на определяне;
- Разглеждане и решаване на жалби на потребителите;
- Разходване на ресурсите и ефективност на резултатите;
- Достъп на обществеността до информация, свързана с управлението на отпадъците;
- Участие на обществеността в процеса на формиране, изпълнение и мониторинг на политиката по управление на отпадъците.

Основните посочени по-горе области на граждански мониторинг ще бъдат проучени, като ще се извърши анализ на тяхното самостоятелно въздействие върху потребителите, както и комплексното им взаимодействие и отражение върху качеството на услугите, които се предлагат на гражданите на Община Поморие. Целта е да се идентифицира и събере достатъчно количество емпирична информация, която

да позволи чрез средствата на директното или индиректното гражданско наблюдение на процеса на управлението на отпадъците да се изгради социална платформа за общуване между отговорните институции и организации и гражданите в прилагането на политики, съобразени с техните потребности. Емпиричната база данни, която ще бъде събрана чрез специално разработените формуляри и доклади за наблюдение е ключова за извършване на оценка на ефективността на системата за събиране на отпадъците, качеството на обслужване на потребителите, както и ефективността на управление на публичните средства. Практически ще се извърши оценка на въздействието от прилагането на социален механизъм, който включва гражданите и тяхната роля при вземане на решения по отношение на управлението на отпадъците на местно ниво и идентифицирането на конкретни практически проблеми, намирането и предлагането на алтернативни решения, препоръки и мерки.

Акцент на гражданското наблюдение ще бъде комуникационната политика на общината с обществеността и гражданите, с цел повишаване на тяхната роля и участието им при формулиране и подобряване на мерките за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на Община Поморие. За степента на ефективност на системата за управление на отпадъците на дадена територия се съди по създадените комуникационни канали и връзки с потребителите на услугата. Анализът ще акцентира върху степента на готовност и откритост на общината да информира населението за целта, обхвата и задачите на действащата система за управление на отпадъците, както и за услугите по управление на отпадъците, предоставяни на територията на Община Поморие.

Осъществяването на гражданско наблюдение ще допринесе и за оценка на ефективността на общинските политики по управление на отпадъците, насочени към намаляване количеството на генерираните отпадъци, чрез инициативите по предотвратяване на натрупването им, както и насърчаване на преминаването към по-устойчиви модели на потребление и производство.

ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ – ПИЛОТНИ РАЙОНИ

Проектът е пилотен и не може да обхване територията на цялата община на 100 %. С цел събиране на актуална информация настоящата методология предлага да се обособят няколко *пилотни райони за гражданско наблюдение*, основавайки се на географската специфика и административната и териториална структура на общината, демографския профил на населението, икономическата заетост, както и спецификата в отделните райони на общината по отношение на генерирането на отпадъци от различен характер – смесени битови отпадъци, отпадъци от опаковки, строителни отпадъци, отпадъци от търговска и производствена дейност, биоразградими и биоотпадъци и др.

На база на предварителен анализ на управлението на отпадъците в Община Поморие настоящата методология предлага да се обособят следните пилотни райони за гражданско наблюдение:

Район 1 – Централна градска част, районът на ул. Крайбрежна, ул. Яворов, вкл. Северен плаж, марина Поморие, Общински пазар Поморие – основен тип отпадъци – смесени битови отпадъци, отпадъци от опаковки, зелени отпадъци от паркове и градини, др.

Район 2 – кв. „Свобода“, супермаркет Lidl, супермаркет Billa, Музей на солта, Поморийско солено езеро, СБР-НК Поморие, Гранд хотел Поморие МБАЛ Поморие – основен тип отпадъци - смесени битови отпадъци, отпадъци от опаковки, строителни отпадъци, производствени отпадъци, опасни отпадъци, хранителни отпадъци, зелени отпадъци от паркове и градини, др.

Район 3 – кв. „Свети Георги“, районът около манастир „Свети Георги“ и ОУ „Христо Ботев“, супермаркет „Болеро“, ул. „Манастирска“, ул. „Железничарска“, ул. „Странджа“, районът около „Топливо“ – основен тип отпадъци – смесени битови отпадъци, отпадъци от опаковки, хранителни отпадъци, производствени отпадъци, зелени отпадъци от паркове и градини, строителни отпадъци, др.

Зона 4 – районът около Южен плаж Поморие, Автогара Поморие, хотелски комплекси Феста, Сънсет ризорт, аквапарк, около бившия къмпинг „Европа“ - основен тип отпадъци – смесени битови отпадъци, отпадъци от опаковки, хранителни отпадъци, строителни отпадъци, др.

Район 5 – други населени места извън общинския център - основен тип отпадъци - зелени отпадъци, биоотпадъци, земеделски отпадъци, отпадъци от опаковки, смесени битови отпадъци, др.

Район 6 – други зони, в които текущо възникват екологични казуси по време на осъществяване на гражданското наблюдение.

Обособяването на пилотните райони за гражданско наблюдение предлагат оптимална възможност за събиране на актуална информация за текущото състояние на процеса на генериране, събиране и извозване на различните видове отпадъци в относително малък териториален ареал. Методът на райониране позволява гражданите да повишат своето самочувствие и мотивация за участие, защото проблемите са конкретни и са свързани със зоната им по местоживеене и/или работа. Гражданите имат пряк достъп и пряко наблюдение върху процесите и могат да направят оценка на качеството на управлението на отпадъците, както и да формулират конкретни препоръки, мерки.

Пилотното райониране е функционално свързано с осъществяване на гражданския мониторинг на място от доброволците, защото предоставя предимства и възможности при осигуряване на достоверна информация, свързана с приемането от групата респонденти (съседи, колеги, приятели), изграждане на доверие, използването на информацията, получена от изградените лични контакти, наблюдаване на действията на останалите, връзките и взаимодействието им.

Пилотното райониране предлага картиране на текущото състояние на управление на отпадъците в Община Поморие относно вида и обема им, както и възможност за локализиране на конкретни горещи точки, за които могат да се вземат мерки по време на реализиране на проекта.

От друга страна районирането е метод, който позволява проучване чрез анализ и синтез на специфични взаимовръзки между субектите, включени в процеса на управление на отпадъците, както и формулиране на конкретни предложения за повишаване на участието на гражданите в прилагането на общинските политики по

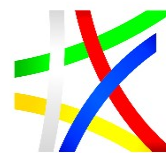
отношение на мерки, контрол, ефективно използване на инфраструктура и въвеждане на иновации за повишаване на качеството на живот на гражданите.

ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ - МЕТОДИ И ДЕЙНОСТИ

За реализиране на планираната дейност по наблюдение е необходимо да се извърши първоначално *документално проучване* на приложимата правна рамка и сравнителен анализ на състоянието на системата за управление на отпадъците на местно ниво. В тази връзка на екипа следва да се осигури достъп до информация за взетите решения в сферата на управление на отпадъците на местно ниво, както и до специализирани данни от извършвани анализи, експертни оценки и др.

Въз основа на документалния анализ ще се предприемат реципрочни действия по извършване на гражданско наблюдение: установяване на степента на готовност на отговорните структури и техните упълномощени представители да изпълняват установените от нормативната рамка дейности, идентифициране на слабости и формулиране на предложения за коригиращи мерки.

Ключов етап от осъществяване на процеса на граждански контрол е *наблюдение на дейността на публичната администрация*, отговорна за формулиране и прилагане на политиката по управление на отпадъците. Дейността включва преглед и анализ на приложимата документация и среща с интервю с представител/и на администрацията. Изпълнението на тази дейност е от ключово значение за ефекта от провежданото гражданско наблюдение. Срещата цели постигане на съгласие за сътрудничество и партньорство при осъществяването на гражданското наблюдение, с цел да се подобри публичната услуга, а не да се търси конфронтация с местната власт или да се поставя фокус върху допуснати грешки или недостатъци. Основната цел е да се установи ефективността на системата за управление на отпадъците в Община Поморие, функционира ли в съответствие с действащата нормативна рамка, установяване на степен на пригодност на администрацията относно ефективно изпълнение на своите функции, идентифициране на проблеми и недостатъци в упражняваната дейност, идентифициране на проблеми при комуникацията с други институции, участващи в цикъла по управление на отпадъците, формулиране на конкретни мерки за оптимизиране на дейността и привеждане в съответствие с приложимата правна рамка.

За целите на настоящото гражданско наблюдение са разработени:

1. **Образец на формуляр за гражданско наблюдение;**
2. **Образец на индивидуален/обобщен доклад от проведено гражданско наблюдение**

Същите се попълват от екипа от граждански наблюдатели по време на срещите с представителите на публичната администрация. Формулярите са унифицирани и са предназначени за срещи и с други структури, включени в цикъла по управление на отпадъците – Регионално депо „Братово - Запад“, Претоварна станция – Несебър, „Екобулпак“ АД, „Зауба“ ЕАД, други. За всяка конкретна среща се отговаря само на въпросите, които са приложими. Събраната във формуляра от наблюдението информация се обобщава и анализира в индивидуалния и месечните доклади от гражданското наблюдение.

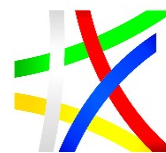
Екипите от граждански наблюдатели ще провеждат *наблюдения на място*. Целта на наблюдението на място е да удостовери и да събере информация за фактическото състояние и крайния ефект от качествено изпълнение/неизпълнение на дейностите по управление на отпадъците. За целта трябва да се уточни, че обект на наблюдение няма да е само местната общинска администрация, която по закон отговаря за управлението на дейностите по отпадъците в общината. Гражданско наблюдение ще се осъществява и над дейността и на други организации и структури, включени в цикъла по управление на отпадъците (напр. организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки, които имат сключен договор с Община Поморие, изпълнителя на дейности по сметосъбиране и транспортиране на отпадъци, Регионално депо Братово-Запад, Претоварна станция – Несебър). Този подход е с много висока степен на значимост от представените дейности за граждански контрол на управлението на отпадъците, тъй като дава информация за фактическата обстановка и представя моментна снимка от работата „на терен“. Той представя както добрите, така и отрицателните моменти от предоставянето на публичната услуга. По време на наблюденията на място ще се проследи предлагането и качеството на публичната услуга по почистване, поддръжка, сметосъбиране, сметоизвозване, претоварване, сепариране, оползотворяване, депониране, за предоставения достъп до информация, свързан с управлението на отпадъците, за участието на обществеността в процеса на консултиране и наличието

на диалог и за оценка нивото на удовлетвореност на потребителите от предоставяната услуга.

В рамките на наблюдението на място следва ясно да се обособят следните важни стъпки:

- Създаване на екип от граждански наблюдатели – провеждане на информационна кампания за привличане и подбор на доброволци – граждански наблюдатели.
- Избор на доброволци – граждански наблюдатели - подборът се осъществява при спазване на хоризонталните принципи за недопускане на дискриминация, равенство между половете, равно участие, като за осигуряване на безпристрастно наблюдение и необходима липсата на конфликт на интереси у гражданските наблюдатели с представители на структурите, включени в цикъла по управление на отпадъците.
- Провеждане на обучение на екипа от граждански наблюдатели – кратко, едnodневно обучение за запознаване с приложимата правна рамка, текущото състояние на системата за управление на отпадъците в Община Поморие, пилотните райони – обект на гражданско наблюдение, методите и дейности за провеждане на наблюдението и представяне на образците и формуляри за осъществяване на наблюдението и приложимите доклади.
- Провеждане на гражданско наблюдение – реализиране на гражданско наблюдение - в екипи по двама доброволци, при следване на утвърдените образци и формуляри и изготвяне на индивидуален доклад за всяко проведено наблюдение.
- Регулярен анализ и обобщение на резултатите от провежданото гражданско наблюдение – ежемесечно обобщение и анализ на индивидуалните доклади от проведените наблюдения на място, изготвяне на месечни доклади, текущо информиране на заинтересованите страни за резултатите от напредъка на гражданското наблюдение.

- Провеждане на регулярни срещи за оценка на качеството на провежданото гражданско наблюдение, анализ и оценка, препоръки и предложения за подобряване на процеса по гражданско наблюдение.

За целите на настоящото гражданско наблюдение са разработени:

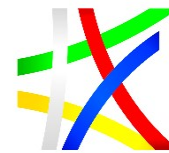
- 1. Карта за извършване на наблюдение на място и интервю с потребители на публичната услуга по управление на отпадъците;*
- 2. Доклад от наблюдение на място и интервю с потребители на публичната услуга по управление на отпадъците;*
- 3. Карта за извършване на наблюдение на място и интервю със структурите, включени в цикъла по управление на отпадъците;*
- 4. Доклад от наблюдение на място и интервю със структурите, включени в цикъла по управление на отпадъците.*

Всички формуляри се попълват от екипа от граждански наблюдатели по време на срещите с потребителите и с доставчиците на публичната услуга. Формулярът и докладът от наблюдение на място с доставчиците са унифицирани, поради което за всяка конкретна среща се отговаря само на въпросите, които са приложими. Събраната във формулярите от наблюдението информация се обобщава и анализира в индивидуалния и месечните доклади от гражданското наблюдение.

Основен акцент на доклада е идентифициране на силни и слаби страни, възможности и предизвикателства в политиката за управление на отпадъците в целевия регион.

Месечните доклади, както и финалният доклад от проведеното гражданско наблюдение следва да се представят пред обществеността и заинтересованите страни с цел запознаване с добрите практики и с установените пропуски. За успешното представяне на резултатите ще се използват утвърдени средства за комуникация като местни печатни и електронни медии, социални мрежи, интернет страниците на партньорите и на общината, пресконференции, брифинги, информационни материали и др.

Предложените компоненти и дейности за осъществяване на гражданско наблюдение предлагат възможност да бъдат идентифицирани добрите практики, да се

идентифицират силните и слабите страни в работата на институциите, отговорни за прилагане на политиката по управление на отпадъците, да се проучат и представят за мултиплициране положителните решения и възможности и да се анализират предложенията за подобряване и оптимизиране дейността на структурите, осигуряващи ефективното изпълнение на публичната услуга. Запознаването на заинтересованите страни и обществеността с резултатите от провежданото гражданско наблюдение е основен елемент за постигане на дългосрочен и дълготраен положителен ефект от него в прилагането на политиката по управление на отпадъците. Приобщаването на широк кръг от участници и представители на всички заинтересовани страни е гаранция за идентифициране както на добрите практики, така и за установяване на налични слаби звена и за прилагането на адекватни мерки за оптимизиране и подобряване на услугата.

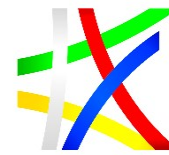
СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ

Разработването на система за наблюдение, контрол и отчитане изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Поморие позволяват ефективното проследяване на напредъка по постигане на заложените цели, спазване на поставените срокове, адекватно разпределение на ресурсите и навременно прилагане на мерки за преодоляване на проблеми, възникнали при реализацията на мерките. Системата за наблюдение, контрол и отчитане също така идентифицира случаите, при които се налага предприемане на действия за актуализация на приложимата правна рамка.

Основните отговорности, свързани с общата организация на наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците, са вменени на кмета на Община Поморие.

Наблюдението на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с постигнатия напредък по изпълнение на заложените в Програмата мерки и степента на постигане на ключовите индикатори. На базата на събраната информация ще бъде извършван анализ, включително по отношение на възникнали при изпълнението на Програмата проблеми и причините довели до тях. Също така, за всяка мярка ще се наблюдава и придържането към разработения план-график, както и степента на изразходване на ресурсите.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците се осъществява от Общинския съвет. В срок до 31 март на съответната календарна година, кметът на общината представя на Общинския съвет годишен доклад за изпълнение на програмата за предходната година. С цел информиране на обществеността, годишните отчетни доклади за изпълнението на Програмата за управление на отпадъците се публикуват и на официалната интернет страницата на общината.

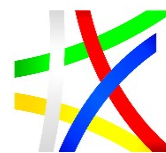

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Сътрудничеството между местната власт и структурите на гражданското общество при разработването, прилагането и наблюдението на публични политики допринася за формиране и развиване на трайни местни партньорства и мрежи и повишаване на капацитета за ефективно прилагане на политиките. Единомислието и взаимодействието в сферата на политиката по управление на отпадъците на местно ниво е от особено значение за позитивния и дългосрочен ефект от прилаганата политика, за повишаване на прозрачността на работа на администрацията и засилване на доверието към нея. Възможността за участие на гражданското общество в обществените консултации, обсъждания и дискусии при формиране на политиките и в откритите заседания на Общинския съвет е необходимо условие за съвместно сътрудничество по прилагане на публичната политика и осъществяването на граждански контрол при оценка на резултатите от провежданата политика по управление на отпадъците.

Методологията за провеждане на гражданско наблюдение върху политиката по управление на отпадъците в Община Поморие предлага оригинален набор от инструменти, с които да се събере и анализира актуална информация относно ефективността на управлението на отпадъците, което ще позволи разработване на работещи и конкретни препоръки за подобряване ролята на гражданите във формирането и прилагането на политики от страна на местната власт.

Гражданското наблюдение цели да се формулират конкретни предложения относно управлението на отпадъците, те да съдържат ясна и амбициозна дългосрочна визия за предотвратяване образуването на отпадъци, увеличаване на рециклирането и намаляване на депонирането на отпадъци, като същевременно включват конкретни мерки за преодоляване на практическите пречки с цел подобряване на управлението на отпадъците и се вземат предвид различните ситуации в района. Принципите на кръговата икономика ще бъдат приложени в анализа и оценката на ефективността на управление на отпадъците в Община Поморие, това включва целият цикъл от производството и потреблението до управлението на отпадъците и пазара на вторични

суровини. Гражданското наблюдение предлага методология, която има за цел усилията да се съсредоточат там, където действията на национално равнище носят истинска добавена стойност и могат да доведат до промяна на практика на местно ниво.

Провеждането на гражданско наблюдение на публичната услуга, свързана с управлението на отпадъците в Община Поморие ще допринесе за:

- изграждане на работещо взаимодействие между гражданите и администрацията за подобряване на публичната услуга по управление на отпадъците;
- изграждане на местен капацитет за наблюдение и оценка на публичната услуга;
- въвличане на гражданите в процеса на наблюдение и увеличаване на гражданското участие в оценката на качеството на публичната услуга;
- въвеждане на ефективни модели за гражданско наблюдение върху качеството на публичната услуга;
- мобилизация на гражданите и създаване на експертен потенциал с цел повишаване на техния принос при формирането на политики и вземането на решения;
- повишаване на капацитета и ролята на структурите на гражданското общество за реализиране на активен мониторинг върху дейността на местната власт, което да доведе до повишаване на прозрачността и отчетността в работата на администрацията.

Обществото има траен интерес от една ефективна система, интегрираща усилията на всички основни субекти – публичния сектор, частния бизнес, професионалните сдружения, неправителствените организации, медиите и най-вече обикновените граждани, които стоят в основата на демократичното управление. Участието на гражданското общество е от ключово значение за успеха на всяка стратегия и политика за съвременно добро управление.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Закон за опазване на околната среда;
2. Закон за управление на отпадъците;
3. Закон за местните данъци и такси;
4. Закон за местното самоуправление и местната администрация;
5. Закон за нормативните актове;
6. Програма за управление на отпадъците на Община Поморие за периода 2021-2028 г.;
7. Наредба № 9 за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Поморие;
8. Анализ на състоянието на управлението на отпадъците в Община Поморие, 2022;
9. Методология за граждански мониторинг върху работата на контролни институции на местно ниво, Асоциация „Прозрачност без граници“;
10. Добри практики от граждански мониторинг на местно ниво, Проект „Граждански мониторинг за ефективно управление на публичните ресурси“, Фондация за реформа в местното самоуправление, 2012;
11. Методология за провеждане на гражданско наблюдение върху политиката по управление на отпадъците в Община Видин, 2019;
12. Практически наръчник по обучителна тема Управление на отпадъците, НСОРБ, 2018.